Aan de gemeenteraad van Nijmegen

**Postadres**
Gemeente Nijmegen
MO30, Jeugd en Gezin
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

**Bezoekadres**
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

**Contactpersoon**
Mahmut Erciyas
m.erciyas@nijmegen.nl
T 024 – 329 0625762155

**Ons kenmerk**
E25.000755

| | |
|---|---|
| Datum | 18 maart 2025 |
| Onderwerp | Voortgang Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding |

Geachte leden van de raad,

Met de vaststelling van de *Stadsbegroting 2025-2028* heeft uw raad besloten om de komende jaren in totaal € 7,2 miljoen te besparen op de ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding, mede aan de hand van taakstellende bestedingsruimtes. Op 17 september 2024 hebben wij u per brief geïnformeerd over de contouren voor een implementatieplan om deze besparing te realiseren. Daarin hebben we aangekondigd in het eerste kwartaal van dit jaar een uitgewerkt implementatieplan vast te zullen stellen.

In deze brief informeren wij u over de voortgang om te komen tot dit plan. Dit plan noemen we sinds kort overigens *Uitvoeringsagenda Duurzame Jeugdhulp en Wmo-begeleiding*, omdat we de opgave die we hebben centraal willen stellen: ons lokale zorgstelsel personeel en financieel beschikbaar en houdbaar houden voor jeugdigen en volwassenen die de zorg het hardst nodig hebben. De bestedingsruimtes zijn daarbij geen doel, maar een belangrijk instrument en zeker niet het enige middel. Het gaat om een langjarige opgave, die een lange adem vereist en waar een uitvoeringsagenda bij hoort die dynamisch van aard is. Op basis van praktische lessen, inzichten en ervaringen moet de agenda periodiek bijgesteld kunnen worden.

**Voortgang**
Direct na de besluitvorming door de gemeenteraad in november vorig jaar hebben wij informatiebijeenkomsten georganiseerd voor zorgaanbieders op het gebied van de jeugd-GGZ, orthopedagogische behandeling, dagbehandeling en dagbesteding, begeleiding jeugd en Wmo-begeleiding. In december 2024 en januari 2025 hebben wij tijdens de bijeenkomsten aanbieders geïnformeerd over de opgave, de gehanteerde uitgangspunten, het proces en onze eerste ideeën. Ook hebben wij andere belangrijke partners geïnformeerd, zoals de Buurtteams Jeugd en Gezin, de Buurtteams Volwassenen, NEO Huisartsenzorg en onderwijs.

Rond de diverse zorgvormen zijn werkgroepen gevormd. Aan de werkgroepen rondom de jeugdhulp nemen ook de Buurtteams Jeugd en Gezin en NEO Huisartsenzorg deel. Voorlopig vormen de contourenbrief van 17 september 2024, de stadsbegroting, het *Regioprogramma Jeugd*, het *Lokaal Plan Jeugd* en de met de zorgaanbieders gesloten contracten de inhoudelijke, financiële en juridische kaders voor de activiteiten van deze werkgroepen. In deze werkgroepen worden nadere analyses uitgevoerd op data en potentiële interventies uitgewerkt, zowel op generiek niveau (zoals versterking van de kwaliteitssturing vanuit het contractmanagement) als op het niveau van een specifieke zorgsoort. Ook wordt volop nagedacht over zogenaamde veiligheidsventielen, zodat voor iedereen die dat nodig heeft passende hulp toegankelijk blijft. Belangrijk uitgangspunt daarbij is dat we de legitimiteit van vragen om hulp en ondersteuning van onze inwoners niet in twijfel trekken. We blijven herhalen dat enkel het handhaven van bestedingsruimtes ons niet vooruit gaat helpen. Veel van de potentiële interventies liggen dan ook op het vlak van het versterken van lokale ondersteuningsstructuren en basisvoorzieningen zodat deze preventief of als substitutie kunnen worden benut voor individuele maatwerkvoorzieningen. Daarnaast wordt gekeken naar mogelijkheden om de instroom, duur en intensiteit van zorgvormen te normeren.

**Zorgvuldigheid**
Gezien de omvang en complexiteit van de opgave, de stand van zaken en de wil om zorgvuldig te handelen moeten wij constateren dat een periode van één kwartaal om een Uitvoeringsagenda op te stellen én bestuurlijk vast te stellen zeer ambitieus is. Er is meer tijd nodig om potentiële interventies nader te duiden, fijn te slijpen en uit te werken. Ook vergt de vertaling van deze interventies in financiële opbrengsten en vervolgens in concrete bestedingsruimtes de nodige tijd.

We willen voorkomen dat we met een te snelle slag en onvoldoende analyse de plank misslaan door de verkeerde maatregel op de verkeerde doelgroep of knelpunt te richten. We hebben de afgelopen jaren immers geleerd dat het om complexe materie gaat, waar veel factoren en actoren op elkaar inwerken. We hebben uit de begeleidingsaanpak bij jeugd in de afgelopen twee jaar geleerd dat het cruciaal is om goed alternatief aanbod beschikbaar te hebben, op het moment dat de bestedingsruimtes bij aanbieders ingaan. Met name het parallel creëren van dit alternatieve aanbod op grond van een goede analyse is belangrijk. Dat is een zoektocht waarbij we regelmatig tegen dilemma's en vraagstukken aanlopen. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- Hoe zorgen we ervoor dat we het aanbod in de sociale basis in een relatief kort tijdbestek meer richten op het bevorderen van mentaal welzijn en dat ouders en jeugdigen ook vertrouwen krijgen in dit aanbod? Dit in een context waarin negatieve gevoelens steeds meer in psychologische termen en classificaties worden verwoord, ook door bijvoorbeeld basisschoolleerlingen.
- Bij Zorg Binnen Onderwijs (ZBO) is sprake van een fors grijs gebied aan verantwoordelijkheden tussen (passend) onderwijs en de Jeugdwet. Hoe zorgen we ervoor dat in een context van alom gevoelde schaarste (bij onderwijs en gemeente) de verantwoordelijkheidsbalans goed wordt bewaakt en we meer lerend en ontwikkelend met elkaar samenwerken?

- Orthopedagogische behandeling wordt sterk gedreven door het voorkomen van uithuisplaatsingen. Hoe voorkomen we dat besparingen ten koste gaan van dit doel of dat dit breed gedragen doel zo wordt geïnterpreteerd dat een kritische afweging van de omvang van de zorginzet onvoldoende plaatsvindt?

Minstens net zo belangrijk als de bovengenoemde redenen vinden we dat de dialoog met zorgaanbieders en belangrijke andere stakeholders zoals onderwijs en kinderopvang op een acceptabele manier kan worden gevoerd. We hebben in de contourenbrief nadrukkelijk gesteld de aanpak samen met de stad te willen vormgeven vanuit een besef van gezamenlijke verantwoordelijkheid. Daartoe is de tijd te kort geweest.

We zullen de Uitvoeringsagenda's voor ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding een kwartaal later, eind juni van dit jaar vaststellen. Deze zal dan via een brief aan u worden gepresenteerd. De bestedingsruimtes (die dan nog niet zijn opgelegd) zullen kort na de vaststelling van de Uitvoeringsagenda worden aangekondigd per zorgaanbieder, voorzien van een concept-werkwijze. Vervolgens krijgen zorgaanbieders de gelegenheid om hierop met een zienswijze te reageren. Tussen aankondiging en invoering van de bestedingsruimte dient contractueel een periode van minstens zes maanden te worden gehanteerd, aangezien de impact op de bedrijfsvoering van een aanbieder groot kan zijn. Dit betekent dat de bestedingsruimtes in de volle breedte per 1 januari 2026 kunnen worden ingevoerd.

**Consequenties voor 2025**
In de *Stadsbegroting 2025-2028* is de ingeboekte besparing van in totaal € 7,2 miljoen op de ambulante jeugdhulp en Wmo-begeleiding voorzien van een risicoparagraaf. In de eerste voortgangsmonitor zal gerapporteerd worden over de voortgang. De latere vaststelling van de Uitvoeringsagenda houdt niet in dat we in 2025 ondertussen geen besparende maatregelen nemen. We blijven actief werken aan kostenbeheersing. In 2023, 2024 en in het eerste kwartaal van 2025 hebben we reeds een aantal maatregelen genomen. Andere maatregelen die niet noodzakelijkerwijs aan bestedingsruimtes dienen te worden gekoppeld zullen we invoeren zodra dit mogelijk is.

Voorbeelden van besparende maatregelen die we reeds hebben ingevoerd zijn:
- De bestedingsruimtes voor begeleiding jeugd waarmee we sinds 2023 werken; deze hebben in hoge mate bijgedragen aan een kleiner tekort in 2024 en worden gecontinueerd.
- Prestatieafspraken met beide Buurtteams over de substitutie van zorg, collectiveren van basishulp, versterken van de aansluiting met de sociale basis en versterken van de regiekracht zodat zorgaanbieders worden gestimuleerd om op een zo doelmatig mogelijke wijze te werken aan doelen. Beide Buurtteams beschikken over een directe lijn richting het CIZ voor overleg over toeleiding naar de Wlz vanuit de Jeugdwet en de Wmo.
- De regionale inkoop jeugd en Wmo-begeleiding (en het contractmanagement daarop) is inhoudelijk zo vormgegeven dat deze optimaal bijdraagt aan de realisatie van onze transformatie- en besparingsdoelen: aansluiten bij de sociale

basis, maximaal aansluiten bij de dienstverlening van de Buuurtteams en financiële prikkels om collectieve hulpverlening toe te passen. De nieuwe contracten zijn op 1 januari 2025 ingegaan.
- We zetten de capaciteitsfinanciering met betrekking tot ZBO op (V)SO-scholen voort en breiden deze waar mogelijk uit.
- Uit landelijk onderzoek blijkt dat de grootste risico's met betrekking tot niet-integere bedrijfsvoering in de zorg liggen bij onderaannemers. Begin dit jaar hebben we het kader, het proces en de beoordeling van aanvragen tot toelating van onderaannemers aangescherpt. Daarbij kijken we naar meerdere aspecten, maar de belangrijkste vragen zijn of het voorgestelde aanbod bijdraagt aan de realisatie van onze beleidsdoelen en opgaven en of er geen geschiktere contractant is om dat aanbod vorm te geven. We bezien hoe we onze strategie ten aanzien van onderaannemers verder uit kunnen breiden, zoals kwaliteitssturing vanuit het contractmanagement na eventuele toelating.

Voorbeelden van maatregelen die niet noodzakelijkerwijs aan een bestedingsruimtes dienen te worden gekoppeld en eigenstandig zijn te implementeren de komende tijd zijn:
- Uitbreiding van het aantal ambulant pedagogisch medewerkers in VVE-groepen. Dit zijn ervaren pedagogisch medewerkers die kinderen met een lichte ondersteuningsbehoefte tijdelijk extra begeleiding bieden, zodat minder kinderen uitstromen richting specialistische voorzieningen in het kader van de Jeugdwet. Deze uitbreiding is voorzien voor september dit jaar, primair vanuit het VVE-beleid.
- Casussen met een forse trajectomvang gaan we nog voor het zomerreces oppakken vanuit de Doorbraakteams om te bezien welke mogelijkheden er zijn om efficiënter te werken c.q. te ontstapelen.
- Ten aanzien van individuele ZBO-aanvragen gaan we investeren in de samenwerking met de schoolbesturen en samenwerkingsverbanden om meer zicht en grip te krijgen op het groeiend aantal ZBO-aanvragen.
- Bij Wmo-begeleiding leggen we aan twee aanbieders per 1 juli 2025 een bestedingsruimte op, in samenspraak met en met instemming van deze aanbieders en de Buurtteams Volwassenen. De urgentie bij deze aanbieders is groot vanwege het risico op langdurige structurele overschrijdingen van de afgesproken aantallen. Ook is hier de inschatting dat de substitutie van begeleiding naar basishulp relatief soepel en zonder aanvullende interventies is te verwezenlijken. In de lumpsumafspraken met Buurtteams Volwassenen voor 2025 is formatieve capaciteit gecreëerd om deze substitutie mogelijk te maken.

Tot slot stippen we nog twee belangrijke contextuele ontwikkelingen aan. Zoals u wellicht al weet heeft de onafhankelijke deskundigencommissie-Van Ark een advies uitgebracht over de *Hervormingsagenda Jeugd*. Het advies van de commissie aan het Rijk is om de tekorten over 2023 en 2024 deels te compenseren. Tegelijkertijd kwalificeert de commissie de in de *Hervormingsagenda Jeugd* opgenomen besparingen vanaf 2026 als onrealistisch. De VNG verwacht dat het kabinet het advies om extra financiering van de jeugdhulp verwerkt in de *Voorjaarsnota 2025*.

Ook actualiseren we het prognosemodel ambulante jeugdhulp. Dit doen we in twee stappen: actualiseren op basis van de realisatie 2023 en actualiseren van de voorspellende variabelen. De eerste stap is reeds gezet en levert een positievere prognose op met € 2,8 miljoen ten opzichte van de prognose die wij gehanteerd hebben in het begrotingsproces 2025-2028. We verklaren dit uit de effecten van ons beleid en van interventies die doorwerken in de data over 2023. De tweede stap wordt in april van dit jaar gezet. Wij zullen u hierover te zijner tijd informeren.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester